

Ministerstvo kultury České republiky

Milady Horákové 139
P. B. 214
160 41 Praha 6

Telefon 57 08 51 11
Fax 24 31 81 55
e-mail minkult@mkcr.cz

Mostecká uhelná společnost, a.s.
Václava Řezáče 315
434 67 Most

Státní ústav památkové péče

Valdštejnské nám. č. 3/162, Praha 1

Došlo 22-08-2001

Čj.

Přílohy: Odd: 701

PO + PP + my Dostiková

Váš dopis značky

Naše značka

Vyřizuje / linka

V Praze dne

č.j. 1088/2000

Mgr. Vajčner/434

16. 8. 2001

Ministerstvo kultury jako příslušný orgán státní správy na úseku státní památkové péče vydává toto

rozhodnutí:

Ministerstvo kultury p r o h l a š u j e podle § 2 zákona číslo 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, část areálu hnědouhelného dolu CENTRUM v Dolním Jiřetíně, který sestává z jámové budovy a těžní věže C 1 (pozemek parcelní číslo 135), jámové budovy a těžní věže C 2 spolu s oběhem vozů (stavební pozemek parcelní číslo 424), strojovny C 1 (pozemek parcelní číslo 135), strojovny C 2 a dílen (stavební pozemek parcelní číslo 423), koupelen (stavební pozemky parcelní číslo 432 a 433), povrchových zásobníků včetně technického zařízení (stavební pozemek parcelní číslo 416), těžního stroje Škoda Plzeň (rok výroby 1927) se dvěma měniči Škoda Plzeň-továrna Smíchov (umístěn ve strojovně C 1) a těžního stroje ČKD Praha s měničem Ward-Leonard, ČKD Praha (umístěn ve strojovně C 2), k.ú. Dolní Jiřetín, okr. Most, kraj Ústecký, za kulturní památku.

Nedílnou součástí tohoto rozhodnutí je kopie katastrální mapy, do které je zakreslen rozsah kulturní památky dolu Centrum v Dolním Jiřetíně, okr. Most.

Odůvodnění

Ministerstvo kultury zahájilo na základě návrhu, který podal dne 8.7.1999, č.j. PÚ/1782/99/Svo-613/TP, Památkový ústav v Ostravě, Korejská 12, 702 00 Ostrava, řízení o prohlášení části areálu hnědouhelného dolu Centrum v Dolním Jiřetíně, okr. Most, kraj Ústecký, za kulturní památku. Památkový ústav v Ostravě odůvodnil podání návrhu tím, že areál hnědouhelného dolu Centrum dokumentuje dvě etapy rozvoje uhelného hornictví, a to konec 19. století a 50. léta 20. století.

V řízení se vyjádřil, na základě § 3 odst. 1 zákona číslo 20/1987 Sb., o státní památkové péči, referát kultury Okresního úřadu Most, který ve svém stanovisku ze dne 7.6.2000, č.j. RK/486/00/Píca, uvedl, že na základě místního šetření, které se konalo dne 7.6.2000, doporučuje prohlášení předmětných budov a zařízení areálu dolu Centrum k prohlášení za kulturní památku. Mladší areál C 2 je plně funkční, jámová budova s oběhem vozů, těžní věž C 2 s elektrickým bubnovým těžním strojem s měničem Ward-Leonard jsou plně využívány ve směnném provozu po celý týden, za tímto účelem je využívána i budova koupelen. Všechny navrhované budovy jsou udržovány v uspokojivém stavu s maximálním provozním využitím. Dvě starší budovy areálu C 1 slouží jako záloha pro případ výpadku

(např. revize) sousedního areálu C 2. Provoz těžní věže a těžního stroje je dvakrát ročně spouštěn k přezkoušení a je zcela plně funkční. Budova strojovny prošla řadou dílčích oprav (okna, fasády, střešní krytina), vnitřní prostory strojovny, kde se v minulosti nacházely koupelny mužstva, slouží jako strojní dílny a část koupelen je využívána zaměstnanci tohoto provozu. Prostory vlastní strojovny jsou v původním stavu. Budova těžní věže je bez známek stavebních zásahů, kovové konstrukce věže a klecí jsou běžně udržovány.

V řízení se dále vyjádřil Památkový ústav v Ústí nad Labem, Hrnčířská 10, 400 21 Ústí nad Labem, který ve svém stanovisku ze dne 12.6.2000, č.j. PP-EI k 3559/2000, doporučil předmětné budovy dolu Centrum k prohlášení za kulturní památku a současně navrhl rozšíření areálu kulturní památky o hlavní bránu, vrátnici se správní budovou, přízemní objekt vlevo od hlavní brány a o pozemek se sadovou úpravou (pozemek parcelní číslo 367/13 a část 367/1). Památkový ústav v Ústí nad Labem uvedl, že areál dolu je zajímavým příkladem dochování původní koncepce výstavby hlubinných dolů v 19. století s navazující zcela novou rozsáhlejší výstavbou v 50. letech 20. století. Zatímco objekty staré části dolu kolem jámy C 1 jsou postaveny převážně tradiční cihelnou technologií a svým stylem odpovídají období konce 19. století, je nová část dolu kolem a před jámou C 2 postavena převážně technologií monolitického železobetonového skeletu dozdívaného výplňovým zdivem za hojného užití sklobetonu. Důl Centrum 2, který byl vybudován na konci 50. let 20. století, patřil mezi nejmodernější hlubinné doly Severočeského hnědouhelného revíru. Stará a nová část dolu jsou koncipovány jako provozně neoddělitelné součásti provozu, jáma C 1 slouží pro občasnou dopravu materiálu a jako jáma větrací, fárání mužstva a vlastní těžba je realizována v jámě C 2.

Podle § 3 odst. 2 zákona číslo 20/1987 Sb., o státní památkové péči, byla v řízení dopisem ze dne 18.5.2000, č.j. 1088/2000, vyrozuměna Mostecká uhelná společnost, a.s., Václava Řezáče 315, 434 67 Most, a bylo jí umožněno vyjádřit se k podanému návrhu. Mostecká uhelná společnost, a.s. ve svém stanovisku ze dne 8.6.2000, značka TŘ-195/00, sdělila, že nesouhlasí s prohlášením předmětné části areálu dolu Centrum za kulturní památku, a to z důvodu zařazení dolu Centrum do útlumu uhelného a rudného hornictví podle usnesení vlády ČR č. 912 ze dne 8.9.1999, kdy důl Centrum je postupně řešen technickým projektem likvidace schváleným Ministerstvem průmyslu a obchodu. Mostecká uhelná společnost, a.s. předpokládá, že těžní stroje a k nim příslušné měniče nebude likvidovat a poskytne je regionálnímu muzeu.

Jámová budova C 1 je dvoupodlažní objekt přibližně obdélníkového půdorysu, krytý sedlovou střechou, na který navazují dvě vnější podélná jednopodlažní křídla, krytá rovněž sedlovou střechou. Vlastní jámová budova má vestavěné podlaží na ocelové konstrukci, konstrukce krovu je ocelová nýtovaná, krytá vlnitým plechem. Omítaná budova s korunní římsou má v nárožích lisény, střední část budovy je opatřena obloučkovým vlysem. Ocelová těžní věž je příhradové nýtované konstrukce. Strojovna C 1, jejíž základ tvoří objekt na půdorysu písmene „T“, byla postupně obestavěna nižšími přístavky s pultovými střechami. Objekt železobetonové konstrukce s cihelnou vyzdívkou je zastřešen nízkou sedlovou střechou. Je zde umístěn těžní stroj Škoda Plzeň (rok výroby 1927) se dvěma měniči Škoda Plzeň-továrna Smíchov. Jámová budova C 2 s oběhem vozů je objekt s železobetonovou nosnou konstrukcí doplněnou luxfery, cihelnou vyzdívkou a původními velkoplošnými okny. Vlastní jámová budova je kryta plochou střechou, oběh vozů má příhradovou konstrukci krovu. Těžní věž je tvořena svařovanou ocelovou konstrukcí. Strojovna C 2 je objekt na přibližně obdélníkovém půdorysu s železobetonovou nosnou konstrukcí doplněnou luxfery, cihelnou vyzdívkou a původními velkoplošnými okny. Střecha je nízká sedlová. Interiér je vybaven jeřábovou dráhou a je zde umístěn těžní stroj ČKD Praha s měničem Ward-Leonard. Komplex koupelen a správní budovy na nepravidelném půdorysu je tvořen dvěma samostatnými budovami, které jsou spojeny železobetonovým proskleným krčkem s vnitřním

schodištěm do správní budovy. Správní budova je dvoupodlažní objekt železobetonové konstrukce s plochou střechou. Fasáda je omítaná, vstup s portikem na kamenných sloupech s omítanou zídou je zdoben reliéfy ženských postav a hornickým znakem. Koupelny jsou jednopodlažní objekt železobetonové konstrukce s okny a cihelnou vyzdívkou. Čtyřpatrový objekt povrchových zásobníků na přibližně obdélníkovém půdorysu s železobetonovou nosnou konstrukcí doplněnou luxfery, cihelnou vyzdívkou a původními velkoplošnými okny je krytý nízkou sedlovou střechou. V interiéru jsou zabudovány zásobníky uhlí, objekt je spojen krytým dopravním mostem s oběhem vozů.

Ministerstvo kultury vyhodnotilo všechny předložené důkazy a rozhodlo o prohlášení části areálu hnědouhelného dolu Centrum v Dolním Jiřetíně za kulturní památku, protože ve své souhrnné památkové hodnotě jednoznačně splňuje ustanovení § 2 výše citovaného památkového zákona. Jedná se o ucelený, velmi významný soubor industriální architektury a technického zařízení, dokumentující dvě etapy rozvoje uhelného hornictví v regionu, a to na konci 19. století a v 50. letech 20. století. Zachování jednotlivých objektů vzájemně propojené staré a nové části dolu a technického zařízení je důležité nejenom pro jejich historickou, technickou a také architektonickou hodnotu, ale také z hlediska urbanistických vazeb rozvoje areálu. Architektonicky i urbanisticky zajímavý a hodnotný areál dolu je příkladem, zejména v jeho nové části, velmi vysoké úrovně industriální architektury v Mosteckém hnědouhelném revíru, doprovázené neméně kvalitním zařízením. Z výše uvedených důvodů nelze vyhovět žádosti vlastníka o neprohlášení věci za kulturní památku z důvodu zařazení lokality do útlumového programu. Zničením dolu Centrum by došlo ke ztrátě věci, jejichž hodnota z hlediska státní památkové péče je nenahraditelná.

Při určování rozsahu kulturní památky vycházelo Ministerstvo kultury z odborných materiálů navrhovatele s tím, že tyto objekty splňují ustanovení § 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči.

Poučení

Na toto rozhodnutí se nevztahují obecné předpisy o správním řízení (§ 44 zákona číslo 20/1987 Sb., o státní památkové péči). Toto rozhodnutí nabývá účinnosti dnem doručení a nelze se proti němu odvolat.

A. J. Mulnický
Ing. Jaroslava Stöcklová
vedoucí oddělení ochrany kulturních památek
v odboru památkové péče Ministerstva kultury

V opise: Okresní úřad Most
Ústecký krajský úřad
Státní památkový ústav v Ústí nad Labem
Státní památkový ústav v Ostravě
Státní ústav památkové péče v Praze
Vlastní

51082/1-5910

Příloha k rozhodnutí ze dne 16.8.2001,
č.j. 1088/2000, o prohlášení části areálu
dolu Centrum v Dolním Jiřetíně, okr. Most,
za kulturní památku

